

UDỌNỌ YE EDIDOMO HEZEKIAH

2 Ndidem 20:1-18; 2 Chronicles 32:26, 31-33

ỌYỌHỌ UKPEP-ŃKPỌ 345

Eke Ikpọ Owo

IKỌ IBUOT: “O Abasi, duñore mi, nyuñ fiok esit mi: domo mi, nyuñ fiok ekikere mi: Nyuñ se mme usuñ ukwañ odu mi ke esit, nyuñ da mi usuñ nsinsi uwem.” (Psalm 139:23, 24).

I. Udọnọ Hezekiah Ke Ini Judah Odude Ke Nnanenyin

1. Mbon-ekọñ Sennacherib eduak ibak ebaña Jerusalem, 2 Ndidem 20:6; 18:17
2. Isaiah etiñ ọnọ Hezekiah ete ke enye eyekpa ke udọnọ esie, 2 Ndidem 20:1; Isaiah 38:1
3. Hezekiah atua eyet ke iso Jehovah, 2 Ndidem 20:2, 3

II. Abasi Anam Utibe-Ńkpọ

1. Abasi afiak ọdọñ Isaiah ye ibọrọ, 2 Ndidem 20:4-6
2. Hezekiah okop nsọñ-idem, 2 Ndidem 20:7; James 5:14, 15; Exodus 15:26
3. Abasi ọnọ idiọñ, 2 Ndidem 20:8-11; Mark 16:17, 18

III. Idomo Hezekiah

1. Hezekiah adara mme isuñ-utom emi etode Babylon, 2 Ndidem 20:12, 13; 2 Chronicles 32:31
2. Esit Hezekiah emenerede ke enyọñ, 2 Chronicles 32:25, 26; Psalm 101:5; Mme Ńke 6:17
3. Isaiah asua ọnọ Hezekiah onyuñ etiñ abaña nte mbon Babylon editańde mmọ ke ifin, 2 Ndidem 20:14-18
4. Hezekiah akpa, 2 Chronicles 32:32, 33

SE EKPEPDE EBAÑA

Odudu Ke Ini Mmemidem

Abasi ama onyime udọnọ osim Paul man enam enye ọsuhọre idem. Enye ama ekpe Abasi ubọk utim ikata man ọkọk enye, edi ibọrọ ekedi “Mfọn Mi ke ekekem fi; koro enamde odudu Mi ọfọn ama ke mmemidem” (2 Ńwed Corinth 12:9). Edi akpanikọ ete ke ini idomo ye udọnọ, ke idude ke mmemidem, kpa ini oro ke nnyin itim ibere ye Abasi ndien Enye owut odudu Esie.

Ikañ Andinam-Ọfọn

Hezekiah ekedi edidem emi akabakde Abasi, onyuñ edi owo emi akanamde utom Abasi ke ofuri esit esie; edi kpa ye oro, enye ama enyene ediwak idomo ndisaña mbe man edomo enye efiok enyuñ enam enye ọsuhọre idem. Sennacherib ye ofuri udim ekọñ Assyria ema edi ndińwana ekọñ ye enye; ofuri Judah ema ekpere ndidu ke nsobo. Man ekeme ndisọñ nda ke idomo emi, Hezekiah ama ọsọñ idem ke Abasi. Se ikotimde idiok ikan ekedi, ke oruk ini emi ke Hezekiah ọkọdọñ ekpere mkpa. Ndinam ńkpọ ọdiok akan ema edọñ Isaiah, anditiñ ntiń-nnim ikọ eketiń ọnọ edidem emi ekedide owo isua 39 ete otim ufok esie koro enye ọmọñ akpa.

Usen oro okokim didie ọnọ edidem ke ini Isaiah ọkọnọde etop mkpa esie onyuñ adaha ọnyọñ! Ekeme ndidi etetie nte ke kpukpru odudu hell akadahada ndińwana ye enye, ndien ke enyọñ ibuo esie heaven ọsọñ nte okpoho. Hezekiah ama ọwọñore iso esie ese ibibene ndien ye mfuhọ ke ukpọñ esie, enye atua eyet eti-eti. Ibọrọ ọkọsọp okonyuñ ọsọñ odudu adaña didie ke ini Abasi okokutde ete ke ọkọsọñ ukut ọmọñ akan owo Esie. Eketie ukem-ukem nte ini emi Abraham ekemenerede ofut ke enyọñ oyom ndiwa ńkukure eyen esie, ndien angel Ọbọñ etie ke enyọñ ofiori onyuñ ọbiọñ enye. Kpukpru nditọ Abasi ekpekam efiok ete ke Andinam Levi ọfọn ama, ọmọfiok eme (gold) esie; ndien Enye idiyakke ikañ ofiop akan se edade enam nditọ Esie efon!

Mme Idiñoṅ Ye Mme Utibe-Ñkpọ

Mme utom Jehovah ekpon adaña didie! ufak Esie onyuñ okpon adaña didie ke ini Enye anyande ubọk Esie ndinyaña! Enye akada mme idiñoṅ ye mme utibe-ñkpọ ayarade Idem Esie owut Hezekiah. Angel mkpa ama ebe ọkpọñ edidem Judah, onyuñ owot mme udim ekoñ Assyria, ọkpọñ Sennacherib man ayak enye oyom usuñ esie afiak ke Nineveh, ye mfuho, ye akwa but, nte ndito iban Zion efuñde ibuoṅ mmọ enyuñ esakde enye akwa nsahi.

Emi ikedighe mme ñkukure ñkpọ-ntibe emi akadade itie ke oruk ini emi owo midifreke, koro Abasi ama afiak ọdọñ Isaiah aka eketiñ ọṅ Hezekiah ete ke Imọ iyekọk udoño esie, inyuñ idian isua efut ke uwem esie. Ndiwut nte ke etop esie okoto Abasi, Isaiah ama ofiori okot Abasi, ndien Abasi ama anam utin afiak edem ke minute aba ke isañ esie, ndien emi ama ọwọṅ owut idem ke udomo-ñkpọ Ahaz ke ini mbukpọñ akafiakde edem ke ikpat duop. Akakpa mme andiduñ ererimbot idem didie ndikut nte utin ọkpuhọrede isañ esie ke ikpa enyoñ! Yak mbon mfaña esak oruk ñkpọ-ntibe emi edieke mmọ emade; edi Abasi Hezekiah edi Abasi emi okobotde utin, isọñ ye ikpa-enyoñ; edi Enye anam mme ererimbot esaña ekanare; ndien ke Enye amade, ekeme ndiwọṅṅore mmọ ke usuñ nte ayañade ifiok mmọ emi minimke ke akpanikọ.

Itoro

Nso idara ikodu, ndien ufọk Jehovah ọkọyọṅ didie ye itoro ke ọyọṅ usen ita oro nte Hezekiah ọkọṅṅode Abasi ekọm ke ufak ye isua efut emi Enye adiande ọṅ enye ke uwem! “Koro obio ekpo midikọmke fi, mkpa midinyuñ itoro ke fi: mmọ eke esuhọrede ke obube ididorike enyin mmọ ke akpanikọ fo. Odu-uwem, idem odu-uwem eyekọm fi, kpa nte ami nnamde mfin”, ekedi mme ikọ emi edidem eketiñde, emi okoyomode onyuñ asuanade ke mme okure itie-ukpono Abasi.

Ukọk Udoño

Ndibọñ akam nyom erikọk udoño nte Hezekiah akanamde, idighe esen ñkpọ inọ ndito Abasi. Abasi ama ọñwọṅ ete, “Edi ami Jehovah nnam udoño okure fi” (Exodus 15:26). Ke Ikọ Esie, Enye ọṅ mbon ukut item ete ebọñ akam, ñko enye emi ọdọṅṅode yak “Okot mbiowo Ufọk Abasi; mmọ enyuñ enuhọ efuk enye ebọñ akam, eda aran eyet enye ke enyiñ Ọbọñ: ndien akam mbuotidem eyenyaña enye emi ọdọṅṅode, Ọbọñ eyenyuñ anam enye adaha ada” (James 5:14, 15). Odudu erikọk Esie ke osuk ayarade ọṅ mmọ eke ebuoṅṅode idem ye Enye.

Isuñi ana ọṅ mmọ emi ebuoṅṅode idem ye owo enyuñ etrede ndibuot idem ye Abasi. Abasi ikenemke esit ye Asa, emi ke udoño esie “ibineke Jehovah, edi ebine mbia ibok” (2 Chronicles 16:12). Asa ikọbọṅ erikọk, edi akpa; edi Hezekiah ama ọbọñ akam, ndien odu uwem. Ndusuk owo ekeme nditiñ mbaña ebok fig emi Isaiah ọkọṅṅode Hezekiah ete ada ofuk ke oyo oro nte uwut-ñkpọ ke owo ndiyom uñwam ererimbot. Ikedighe nte ke ebok fig edikọk oyo, mme, mmọñ Jordan edinam akpa-mfia okure. Mbat emi Jesus akadade eyet owo nnan ke enyin, ikadaha erikọk inọ owo nnan, ukem nte aran emi mbiowo Ufọk Abasi eyetde owo ke ọkpọ-iso minọṅ baba owo kiet erikọk. Ndisuk ibuoṅ nnọ Ikọ Abasi ye mbuotidem ke Abasi ada erikọk ọsok owo udoño, ndien iyomke uñwam ekededi ke baba usuñ kiet ndinam uduak Esie ọwọṅ osu. Yak kpukpru mmọ emi enamde ñkpọ enọ Abasi ebuoṅ idem ọyọṅ-ọyọṅ ye Enye emi “ọkọkde kpukpru mme udoño fo” (Psalm 103:3).

Ntañidem

“Edi Hezekiah inamke usiene ke ufọṅ emi efọṅde enye; koro esit esie emenerede ke enyoñ” (2 Chronicles 32:25). Ke enye ndifiak nnyene nsọñ-idem esie, edimen mfina mbon Assyria mfep, ọkọṅ inyene ye ukpono emi ekenode enye, Hezekiah akpakana asaña ke nsuhọre-idem ke iso Andibot enye, emi ekanamde oruk utibe-ñkpọ oro ọṅ enye. Ekedi ñkpọ idomo ọṅ enye ke ini mme isuñ-utom eketode Babylon edi ke ọtọ esie ye mme enọ. Ke ọkpọsọñ ntañidem, enye ama owut mmọ kpukpru ubet unim-ñkpọ esie. Abasi ama ọtọṅ ntak ọdọñ Isaiah, anditiñ ntiñ-nnim ikọ Esie ini kiet efen, utom ọṅ Hezekiah; ke ini enye emi akasaña ye nsua-nno ke abaña idiok edinam esie.

“Iseri ebem nsobo iso: mkpon-esit onyuñ ebem iduọ iso” (Mme Ñke 16:18). Ñkpọ ekededi emi Hezekiah ye Judah ekedade iseri ewut mme isen-owo emi, ekenyene nditañ mfep. Kpukpru inyene emi mmọ ekedade etañ idem, ekenyene ndibe nduk ubok mbio Babylon emi mmọ ekedade ke iso enam inua. Abasi akpakam añwam nnyin ndifiok nte ke iseri edi mbubiam ñkpọ ke enyin Abasi.

“Okpo nsuñ enam aran usọ-aran amak onyuñ etebe: kpa ntre esisit ebiọ abiat owo eke ekponode ebaña eti ibuoṭ ye ubọñ” (Ecclesiastes 10:1).

Nsuhoridem

Hezekiah ama onyime nsua-nnọ emi okotode Abasi, ndien ke akwa idaha esie nte edidem, enye ama ọsuhọre idem ndien Abasi ikayakke etañ Judah efep nte mbuoṭ-ekọñ ke eyo esie. Abasi okpono mbon nsuhoridem onyuñ “anyaña mmọ eke esit ọduode” (Psalm 34:18). Abasi ama okpono owot-owo oro, kpa Ahab, ke ini enye ọkọsuhọrede idem ke nsua-nnọ Elijah; Enye onyuñ okop akam Manasseh emi ọkọyọhọde Jerusalem ye iyip mmọ emi miduehe isop, koro enye ọkọsuhọrede idem eti-eti. Mfọn Abasi ososim kpukpru mmọ eke esuhọrede idem enyuñ ekutde mme nnam-ndue mmọ ke iso Abasi. “Eruhọre idem ke iso Ọbọñ, ndien Enye eyemen mbufo onim ke enyọñ” (James 4:10). Nte afo omokpon akan ndikabare ñkpri?

MME MBUME

1. Kpep mbuk uwem Hezekiah nyuñ tiñ nte ọfiọkde ete ke udọñọ Hezekiah ekedi ke ini emi Sennacherib okoyomde ndiñwana ekọñ ye Judah.
2. Tiñ mme ñkpọ emi Hezekiah akanamde ke ini ukara esie mbemiso enye ọdọñọ.
3. Hezekiah ekedi owo isua ifañ mbemiso enye ọdọñọ?
4. Ekebigi adaña didie mbemiso Abasi ọbọrọ akam Hezekiah ke abaña erikọk udọñọ esie?
5. Tiñ ndusuk ntak ke Ikọ Abasi emi enamde nnyin inim ite ke Abasi ekeme ndikọk udọñọ.
6. Inam didie ifiọk ite ke ikpat duop ke ñkpọ-ufiọk-ini utin edi minute 40?
7. Nso utom ke ebok fiğ akanam ke abaña erikọk Hezekiah?
8. Se mme ntiñ-nnim ikọ eken ke abaña editañ nditọ Israel nte mbuoṭ-ekọñ ñka ke Babylon.
9. Nso ñkpọ ikakpan iyaresit Abasi ndiduọ mfuk Jerusalem ke ini ukara Hezekiah?